

Kulturskolan magasin

NR 4.2019

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

FÖR DE
RIKTIGT SMÅ
Kulturskolan
i Karlskoga

Konstutställning
i Tomelilla

← **Djupets
hemligheter**

KULTURSKOLAN
I RONNEBY

Verksamhet för många

SÅ NÅR
VI BREDARE
Samverkande krafter
i Biskopsgården

»En stolt, skinande kulturskola är en given symbol för varje framåtsyftande kommun«

Jalle Lorensen,
Kulturskolerådets ordförande

Hårda tider kräver kraftfulla kulturskolor!

OFFENTLIG SEKTOR STÅR inför tuffa tider. Nästan 40 procent av alla kommuner i Sverige – 110 av 290 – signalerar att de går emot ett minusresultat 2019. Kostnader för skola, vård och omsorg öka när andelen barn och äldre växer. Om 10 år har antalet människor som fyllt 80 år stigit med 50 procent – från 500 000 till 750 000, för att ge ett exempel. Samtidigt är statens ekonomi stark. Är det rimligt? Staten, kommuner och regioner borde gemensamt ha ett ansvar det ökade välfärdsbehovet.

Fram till 80-talet så växte resurserna till kulturskolorna men på 90-talet kom en ekonomisk kris som försämrade barn och ungas möjligheter för att gå i kulturskola. Är det nu dags igen?

Jag menar att läget är ett annat än på 90-talet. Under den tiden levde fortfarande föreställningen att människorna måste flytta till platser där jobben fanns, till pappersbruket, stålverket, varvet. Idag lever vi i en helt annan tid! Företagens lokalisering styrs inte längre av råvarutillgångar, utan företagen flyttar i stället dit där människorna vill bo, där tankekraft och begåvning står att finna. Under de närmaste åren kommer förmågan att nå den attraktiva arbetskraften, de unga barnfamiljerna med strävan och drömmar att vara ett livsvillkor för landets alla kommuner.

Kulturskolan är inte en lagstadgad verksam-

het. Men en stolt, skinande kulturskola är en given symbol för varje framåtsyftande kommun. I dessa hårda ekonomiska tider för kommunerna måste vi visa på vilken kraftfull betydelse kulturutövande har i ungas liv. Vi måste peka på vilket effektivt verktyg kulturskolan är i integrationsproblematiken. Vi måste låta mycket med kloka argument i varje kommuns budgetprocess! 2019 är de kommuner vinnare som vill ge barnen dans, teater, musik och konst, och Kulturskolerådet arbetar ständigt för att alla kommuner i Sverige ska hamna på vinnarsidan. Vi ska inte be politiker om pengar – vi ska berätta vad vi kan göra för samhället!

Jalle

I DETTA NUMMER

- 8 Riktigt ung i Karlskoga
- 12 Meeting Plays i Biskopsgården
- 16 Konst i Tomelilla
- 20 Kulturskolan i Ronneby

Bagatell

musikprodukter

**Skolstarts-
erbjudande!**

Nyhet

Super LED lampa
6-8 timmars batteritid
alternativt nätanslutning. (15st ledlampor)
Passar även till våra
Klavernotställ.

Livstids Garanti på alla teleskopnotställ

Notställ + vagn

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande
med bl.a. 85 %
av den ameri-
kanska marknaden och
75 % av den franska.
Inga skruvar - bara att
dra upp och ner.
Snygg design som
passar i alla miljöer.
Finns i olika modeller

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad,
böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

ORKESTER / KÖRSTOL

Akustik-skärmar

Alla priser exkl moms

Flyttas mycket enkelt.

Garanti 10 år på Flygel- och pianomedar

Passar till alla
pianon och flyglar.
Kullagrade dubbel-
hjul av hög kvalitet.

Även för
Digitalpiano

PIANO PALLAR

+46 (0) 13-527 50 • info@bagatell.se • www.bagatell.se

Välkommen till

Barnens musikbutik.se

Kul och musikriktiga instrument!
Även musikböcker, presentartiklar,
tillbehör mm.

www.barnensmusikbutik.se

flipForms

Snabbt omställbar
undervisningsplattform
mellan scen och gradäng.
Rullas iväg.

Tel 0523-22517
Sparta System AB

Det finns mer på vår hemsida
www.spartasystem.se

EN TÄVLING I ÖRESUNDSREGIONEN FÖR UNGA KLASSISKE MUSIKER UNDER 21 ÅR

Öresunds Solist 2020

BLÅS OCH STRÅK

UTTAGNING I SVERIGE
lördagen den 1 februari 2020
på Kulturskolan Lund

UTTAGNING I DANMARK
lördagen den 18 januari 2020
på Københavns Musikskole

FINAL
söndagen den 1 mars 2020 på Ishøj Kulturskole
Vejedalen 9, 2635 Ishøj, Danmark

ANMÄLAN
online på www.oresunds-solist.com
senast den 25 november 2019

www.oresunds-solist.com

NYHET!

SUS OCH BRUS

– SÅNGER OM SKOGEN OCH STADEN
Gunlög Rosén, Gustav Rosén, Ingrid Stenberg.

En bok fylld av nya sånger växter och djur,
känslor och drömmar, miljöer och personligheter.
Med många idéer till lekar, pyssel och samtal.

order@gehrmans.se
www.gehrmans.se

IB WAHLSTRÖM

BILDMATERIAL

BESTÄLL SKOLKATALOG!

ibwahlstrom.se

Regionala samordnare på plats

KULTURSKOLERÅDET har med stöd av Arvsfonden ett treårigt projekt med fokus på att stärka samverkan mellan kommunerna i regioner och koppling till regionala resurser. Regionala samordnare i projektet är Åsa Lundmark (Norrbotten), Madelene Ulfberg (Västmanland) och Kristin Mellebo (Örebro län).

– Kul att projektet Kulturskola i hela landet nu är igång. Genom ökad samverkan vill vi få en mer jämlik tillgång till kulturutövande, säger Jalle Lorensen som är Kulturskolerådets ordförande.

Filmläger på Island

NU FÅR UNGA talanger inom filmområdet möjlighet att delta på en Masterclass camp på Island. Det är Kulturskolerådet som tillsammans med Nordisk Musik och kulturskoleunion fått stöd av Nordiska Kulturfonden för arrangemanget som genomförs 4-8 december, 2019.

– Det här är ett pilotprojekt där vi vill se om vi kan hitta sätt att stödja kulturskolornas filmarbete och talangutveckling, menar Torgny Sandgren på Kulturskolerådet.

Kulturskoledagarna 2020

VÄLKOMMEN TILLBAKA till Kulturskoledagarna 2020! Evenemanget sker 25 till 27 mars 2020 på Quality Hotel Friends i Solna. Reservera dagarna i er almanacka!

– Vi vill gärna få in fler kulturslag och perspektiv från kommunerna. Kontakta oss gärna om ni har förslag och idéer, säger Torgny Sandgren på Kulturskolerådet.

FORTSÄTTNING FÖLJER...

MATS JONSSON

Nationellt centrum för musiktalanger

Nätverksdag

för landets kulturskolor och andra musikutbildningar

Torsdag 31 oktober kl. 11.00–17.00 i Vänersborg

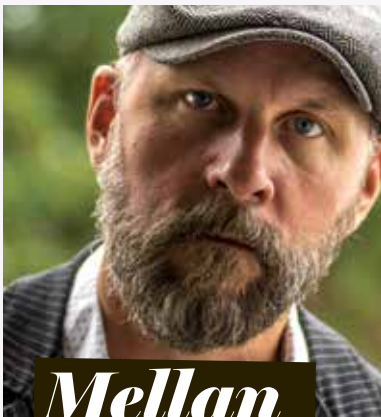
Vi välkomnar skolledare, musikpedagoger på speciallinjer, fördjupningar och spetssatsningar samt övriga intresserade. Vi diskuterar samverkan och lyssnar på forskare och pedagoger som arbetar med talangutveckling.

Läs mer på vår hemsida: www.vanersborg.se/ncm
Digital anmälan **senast 4 oktober 2019**

Nyheter för dina elever!

NCM erbjuder avgiftsfritt endagskurser för kulturskoleelever samt kurser med fria resor, kost och logi för oboe-, fagott-, viola- och kontrabaselever.

Information och anmälan: www.vanersborg.se/ncm

DET ÄR SÅ JAG SÄGER DET

*Kalle Lind
Diversearbetare i
kulturbranschen med
särskild inriktning
på obskyrt vetande.*

Mellan

uppmuntran och tvång

VÄNNER TILL MIG TVINGAR sin dotter att spela piano. Två gånger i veckan går hon till en pianolärare och övar skalor, som vore hon lilla Colombine som övervakas av elaka tant Sofia i Kamomilla stad: »Hör så fint jag spelar/tretakt, åttondelar/en och två och tre och en och två och tre«.

Dottern avskyr det. Hon påstår att hon hatar musik. När föräldrarna spelar Spotify på det gemensamma högtalarsystemet kapar hon Bluetoothsignalen med P1. Två gånger i veckan jagar de, hotar de, lockar de, mutar de. När man försiktigt frågar om det verkligen är så förskräckligt viktigt att dottern, av alla tänkbara talanger, måste kunna just klia elfenben, svarar modern: »Hon kommer att tacka oss när hon blir äldre!«

Föräldrarnas envetenhet chockar folk omkring oss. Föräldrar på 2010-talet bestämmer inte över sina barn. Föräldrar på 2010-talet ger sina barn tvåhundra olika alternativ och nickar glatt när barnet väljer det tvåhundraförsta och dyraste. Åtminstone ser den gängse bilden av samtidens föräldrar ut så.

I vänkretsen fördelades åsikterna över hela skalan när vi diskuterade saken (eftersom vi tillhör den ängsliga medelklassen såg vi förstås till att göra det utan att de aktuella föräldrarna var närvarande). Någon drog sig till minnes sin egen barndoms blockflöjtslektioner, som lett till att hon som vuxen tar långa omvägar varje gång hon ser en flöjt eller alls ett avlångt föremål.

»Föräldrar på 2010-talet bestämmer inte över sina barn. Föräldrar på 2010-talet ger sina barn tvåhundra olika alternativ och nickar glatt när barnet väljer det tvåhundraförsta och dyraste.«

Någon annan berättade om hur han försökt få sin son att själv intressera sig för musicerande genom att se till att han som liten alltid hade ett instrument i blickfånget. Det hade resulterat i att mandolinen användes som tennisracket och trumpinnarna till att slå storasyster blodig.

Ytterligare någon kom ihåg hur han som åttaåring tiggat till sig en gitarr som han tänkt lära sig spela på. Efter att ha läst att Steve Lukather

i Toto bara var fyra år när han fick sin första gitarr insåg han att han aldrig skulle kunna bli lika bra och lade omedelbart ner projektet. Men vid det laget hade vi lite grann kommit bort från huvudämnet: hur påstridig ska man vara när det gäller ens barns konstnärliga intressen? Hur balansera mellan uppmuntran och tvång?

Själv har jag alltid beklagat mig över att jag som sjuåring slarvade bort lappen om musikskolan som min fröken delade ut. Det är min officiella förklaring till att jag idag inte ens kan spela en ren ton på piano. Jag var den enda vid bordet som helhjärtat stöttade Familjen Tvång (som vi kallar dem så fort de lämnar rummet).

»Så du tror på allvar att hon kommer att tacka sina föräldrar när hon blir vuxen?«

»Gud nej. Det finns väl inga föräldrar som någonsin har tackats av sina barn?«

»Så varför ska de då tvinga henne?«

»Tja, hon kommer att kunna spela piano.«

Elis Sumanen är glad
deltagare i Musikleik i
Karlskogas kulturskola.
Mamma Laura gillar
det också.

RIKTIGT UNGA & RIKTIGT

Benjamin, Elis och Rakel är alla med i musik- och stränglek i Karlskogas kulturskola. Där blandas sång, rörelse, instrumentspel och lek, och man kan vara med från riktigt unga år. Så är de yngre än de allra flesta kulturskoleelever – Rakel har varit med i halva sitt femåriga liv – och de lär sig mycket, och har riktigt kul.

text & foto David Berjlund

MUSIKGLADA

KÄLLAREN I KULTURSKOLEHUSET i Karlskoga sitter Stella, Linnea, Melissa och Elis på en rund matta med sina mammor, och med Carina Kahl. Carina leder musikleken med ukulele i handen och hur många sånger och ramsor som helst i bagaget. Det blir musik, rytm och dans, från inledningen – där två- och treåringarna sjunger, klappar, stampar och dansar igång samlingen – till den avslutande hej-då-låten 40 minuter senare.

En sång berättar vilka rörelser man ska göra. Direkt när Carina tar upp den ropar ett av barnen »smyga!«. Helt rätt, det ska smygas också. Barnen övar motorik, inlyssning, samspel och musikalitet – men mest handlar det här om glädje, och om berättelser och världar man sugts in i. Ens hand kan vara en fladdrande flundra, och ett blått tyg kan vara ett hav som böljar över golvet. Då sjunger de vuxna »vi sitter här och ror, i vår lilla båt, sjön är stor, väldigt stor, och det kommer vågor« och barnen får krypa in under vågorna. Det är lite bra att de är där då, mammorna och Carina, för lite läskigt kan det vara att ge sig ut i sjön.

MITT I LEKTIONEN BLIR DET dags att spela rytminstrument. Elis Sumanen får maracasägget efter ett

Dansen på Musikleken är rolig tycker Rakel Pereyra, och visar direkt hur kul det är.

tag. »Kolla!« ropar han, och spelar intensivt.

Efter musikleken stannar han och hans mamma Laura kvar en stund. Medan Elis springer en runda i det stora rummet berättar Laura att hon själv gick på musiklek i Helsingfors när hon var liten. Elis går sin andra termin, helt enkelt för att han tycker om att dansa och sjunga, säger Laura, och kollar av med Elis: jo, det stämmer.

– Jag tror det roligaste är när de får dansa. Och att spela maracas, det har varit en favorit länge, säger Laura.

Hon påpekar att det verkligen är kvalité i musikleken, med bra sånger och bra ledare, och säger att barnen har utvecklats mycket sedan starten.

– Det är helt annat nu. De vågar ta för sig, sjunger och dansar.

RAKEL PEREYRA GÅR OCKSÅ på musiklek, sedan halva sitt liv. Nu är hon fem och ska snart hem tillsammans med storasyster Mira och mamma Lisa, men först berättar hon vad hon och de andra lite äldre barnen gör i sin musiklekgrupp.

– Vi dansar ... och kanske leker och sjunger. Ibland spelar vi fiol och ibland maracas. Och trumma!

Vad är roligast då?

– ... fiol.

Men är inte det väldigt svårt?

– Jo. Nej!

Rakels föräldrar ställde henne i kö till musikleken tidigt. För Lisa, som själv undervisar i musik, är det väldigt värden i att barnen kan vara med i kulturskolan redan som riktigt små.

– Mycket annat blir ju lättare om man musicerar. Och så är det roligt, det här är verkligen bästa stunden i veckan, säger hon.

På musikleken träffar Rakel lite andra barn än på dagis, det är roligt, och så är Carina viktig.

– Hon bestämmer vad vi ska leka. Det är bra, då blir det inte att man blandar ihop det, man kan ju inte göra allt på en gång. Om vi ska dansa och jag börjar hoppa på ett ben, det går inte!

Säger Rakel, och börjar hoppa på ett ben.

LITE SENARE PÅ EFTERMIDDAGEN är Carina Kahl på plats nere i källaren igen, tillsammans med sin kollega Jimmy Lundin och en ny grupp som börjar göra musik: det är strängleken som värmer upp. Idag är Oliver, Robin och Benjamin med.

Barnen får gitarrer – en nylonsträngad, en elgitarr och en liten basvariant – och på dem spelar de, till Jimmys trumrytm: *We will rock you* och den går över i en ramsa där de klappar varandras händer, en-två-tre-fyr-fem-high five!

– Ni är som ett tåg, ni är oslagbara, säger Jimmy, mycket glatt.

Och de unga gitarristerna spelar verkligen på hur självklart som helst – på lösa strängar, men med de vuxnas komp blir det mycket musik av det. Och sång, och rörelse. Instrumenten vandrar mellan dem, de spelar mot och med varann, tills de lägger ifrån sig gitarrerna i ett blommönster på mattan och Jimmy tar upp strängleken avslutningssång.

I SOLSKENET UTANFÖR ljudar Benjamin Lind Skoda fram stavningen av sitt efternamn, för att det ska bli tydligt. Han är åtta år och bor inne i Karlskoga, med sin mamma och pappa och lillasyster. Och så är han mycket hos mormor och morfar, berättar han. Och ute.

– Jag brukar cykla, eller hålla på med slime. Eller i-paden. Och så brukar jag lyssna på musik, på skivor! Gamla klassiker mest.

På strängleken har han varit med i ... två år, tror han. Eller kanske lite mindre. En kompis,

Vilja, var redan med, men det var hans egen idé att börja.

– Och Vilja har slutat sedan, och börjat spela flöjt i stället.

Men Benjamin fortsätter. Han berättar om vad de gör – sång, gitarrspel, rörelser »typ klamp, klamp, stamp« – och att de håller på ungefär en timme. Och oftast är det fler barn än idag. När jag frågar hur Jimmy och Carina är säger han att de nog gör allt bra, faktiskt.

– Jimmy brukar mest spela, och så försöker man göra likadant, det bästa

man kan. Och går det fel så tar de det lugnt. Då kan Carina hjälpa till och visa hur man ska göra.

I skolan händer det att Benjamin märker att han redan kan sånt de ska lära sig, för att han gjort det på strängleken.

– Det är kul här, att man får lära sig olika saker, egna saker. Så kan man spela gitarr.

Är det just gitarr som är det roliga?

– Jag tycker att det är allt. ■

**Jimmy brukar
mest spela, och så
försöker man göra
likadant, det bästa man
kan. Och går det fel
så tar de det lugnt.**

På Strängleken går *We will rock you* över i en ramsa:
»en-två-tre-fyr-fem-high five!«
Benjamin Lind Skoda i mitten.

KATALYSATOR FÖR FÖRÄNDRING

Genom nytänkande samarbeten kan Kulturskolan nå ut till en bredare grupp. I Biskopsgården i Göteborg når Kulturskolan idag mycket få barn och unga – men med hjälp av samverkan med ett lokalt kulturprojekt hoppas man snart få både en fast lokal och tillgång till breda nätverk med högt förtroende bland de boende.

text & foto Maria Wångersjö

För att hitta nya lokala konstutövare till höstens kulturfestival kör Meeting Plays aktiviteter på torget några fredagar i rad. Kulturskolan deltar denna fredag med en graffiti-workshop.

EN VACKER FÖRSOMMARDAG står Nor Ajami, bildpedagog inom Kulturskolan i Göteborg, mitt på Friskvaderstorget i Biskopsgården i Göteborg och visar hur man kan skapa street art och graffiti. Runt henne flockas barn och ungdomar som vill prova att göra skisser och att måla med sprayburkar. Det blir till slut en stor kollektiv målning med allt från hjärtan till demoner.

– Målet idag är att de ska få prova på och lära sig teknik, och lite om vikten av att använda mask och tänka på konsekvenserna för miljön. Nästa gång vågar de mer, säger Nor.

De flesta av de unga konstnärerna har aldrig hört talas om Kulturskolan, vars närvaro i Biskopsgården – en stadsdel med nästan 30 000 invånare – enbart består av verksamhet ute på områdets skolor. De som vill ta del av hela Kulturskolans utbud utanför skoltid är hänvisade till lektioner och aktiviteter i grannstadsdelen Lundby – bara några kilometer bort, men en plats dit de boende i Biskopsgården inte känner någon tillhörighet och sällan besöker.

– Det är ett stort mentalt avstånd mellan de här två stadsdelarna, och vi når inte ut i Biskopsgården, konstaterar Anna Rådvik, samverkansstrateg i Arvsfondsprojektet *Kulturskolan i storstan – minskat utanförskap genom samverkan*.

I BISKOPSGÅRDEN SKER kulturlivet istället inom ramen för projekt och föreningsliv, och det är inom den sfären som Kulturskolan nu kopplat ihop sig med kulturverksamheten Meeting Plays, ett samarbete som kan leda till fler kulturaktiviteter för unga i Biskopsgården – och kanske till och med en gemensam fast lokal.

Meeting Plays startades re-

dan 2013 av Åsa Janson och Anna Leyman, två eldsjälar med rötter i scenkonsten.

– Vi ville låta sceniska konstprojekt ta plats i bostadsområdet, berättar Åsa Janson.

UNDER ÅREN HAR Meeting Plays gjort nedslag i flera olika förorter i Göteborg och Borås. År 2016 blev hemvisten en källarlocal i Biskopsgården, efter att Åsa och Anna hade befunnit sig på ett turbulent möte i stadsdelen. Det hade under en tid varit oroligt i området med skjutningar och allvarlig kriminalitet. Det som många fruktat skulle hända hade plötsligt hänt – ett barn hade dött, och nu var måttet rågat för de boende.

– Det var uppåt hundra personer som var samlade i Sjumilahallen den kvällen. Och det var så fantastiskt att den man som ledde den här »folkrörelsen« hade en idé om teatern som en katalysator för förändring, berättar Åsa.

Med hjälp av pengar från bland annat Kulturrådet och Västra Götalandsregionen har Åsa och Anna under de senaste tre åren kunnat ställa sina kunskaper kring scenisk gestaltning till förfogande på plats i Biskopsgården. Hela första året låg fokus på att långsamt och varsamt lära känna de boende och deras behov. Så småningom växte ett ömsesidigt förtroende fram, och en serie scen- och konstprojekt började ta form. En del har skett i samverkan med stadsdelens förvaltning – något som visat sig vara värdefullt på flera sätt i ett område där förtroendet för myndigheter och offentliga förvaltningar är lågt.

– Vi har kommit att bli en mellanhand mellan stadsdelens folk och de boende, berättar Anna. →

I en verksamhet som ständigt letar nya möjligheter att »spränga plats för kulturen i Biskopsgården« har Kulturskolan varit en självklar samarbetspartner för flera av de arrangemang som Meeting Plays har skapat.

DET FRÄMSTA EXEMPLET hittills är endagsfestivalen Kulturcamping, en fest där de boende och deras konstutövande har huvudrollen både som publik och artister. Festivalen arrangerades första gången hösten 2018 och körs nu i höst för andra gången. Förra året deltog Kulturskolan med uppemot tio pedagoger på plats, och Kulturskolebussen från Göteborgsförorten Angered lånades in för att fungera som scen. I år fortsätter samarbetet.

– Kulturskolan vill vara med när det händer bra saker, och det gör det på Kulturcamping, säger Anna Rådvik.

Genom Arvsfondsprojektet där Anna är strateg har samarbetet nu tagit ett nytt kliv framåt, i och med att Kulturskolan, Meeting Plays och

Folkuniversitetet tillsammans diskuterar med stadsdelen och lokala hyresvärdar kring möjligheterna för en fast lokal som kan delas av alla tre aktörerna.

– Vi vill nå fler ungar i fler områden – och då måste vi skapa miljöer där barn och unga kan och vill uttrycka sig med konst och kultur. Vi har inte byggt upp de relationer vi skulle behöva för att göra det på egen hand här, säger Anna Rådvik.

I och med samarbetet får Kulturskolan ta del av Meeting Plays kontaktnät och förtroendekapital bland de boende, medan Meeting Plays kan dra nytta av av Kulturskolans tyngd och kontaktnät i den kommunala sfären – och inte minst av de styrdokument som säger att stadsdelen har ansvar för Kulturskolans lokalbehov.

Vinsterna med en fast lokal skulle vara stora för alla parter. Kulturskolan kan få en plats för aktiviteter efter skolan – och Meeting Plays kan få en större och bättre lokal än det källarrum de huserar i idag, där både vatten, toa och fönster saknas. De boende i Biskopsgården kan få en plats för kultur, i en stadsdel där det råder stor brist på mötesplatser.

ÄN SÅ LÄNGE ÅTERSTÅR många och långa diskussioner, men tillsammans har man identifierat

flera möjliga lokaler och börjat föra samtal med både stadsdelen och hyresvärdar. Både Åsa och Anna är hoppfulla – och under resans

gång kan Kulturskolan och Meeting Plays dessutom fungera som en positiv kraft i området, som tillsammans kan åstadkomma mer än om bägge parterna jobbar på var sitt håll.

– Tills vi når vårt långsiktiga mål ser vi till att erbjuda mycket bra aktiviteter till barn och unga i området. Man ska inte bara sitta i möten, utan också »göra göra göra«, säger Anna Rådvik. ■

Nya samarbeten – så gör du

Anna Rådvik, samverkansstrateg, tipsar:

1. Kartlägg. I vilka områden når vi få? Vilka kan vi samarbeta med där? Prata med kommunen: ofta finns det en föreningssamordnare. Prata med fältassistenter, socialarbetare, de lokala bostadsbolagen. Säg områdets namn högt några gånger, så kommer möjliga samarbetspartners att börja utkristallisera sig.

2. Ta kontakt. Börja prata med möjliga samarbetspartners. Lär känna varandra. Formulera gemensamma mål. Alla mål kommer inte att vara gemensamma, men några är det. Vad vill bägge parter åstadkomma?

3. Testa. Bli konkret ganska fort, och börja i det lilla. Prova några aktiviteter tillsammans. Vad fungerade bäst? Vad vill vi testa nästa gång? Kan samarbetet fördjupas och leda framåt? Hur?

4. Var målmedveten. När ni formulerat ett gemensamt, långsiktigt behov – ha möten, lobba med politiker, försök nå målet ihop.

5. Var tålmodig. Var beredd på att det tar tid, och att både mål, aktiviteter och samarbetspartners kan komma att ändras eller kompletteras längs resans gång.

Arvsfondsprojektet Kulturskolan i storstan – minskat utanförskap genom samverkan

Vad: Ett treårigt projekt som pågår till slutet av 2020

Vem: Kulturskolerådet är projektägare. Projektet finansieras med medel från Arvsfonden. Kulturskolorna i Malmö, Göteborg och Stockholm deltar med var sitt delprojekt.

Syfte: »Genom ökad samverkan, med det civila samhället och andra viktiga samverkansaktörer, skall projektet resultera i att fler barn och unga från socioekonomiskt utsatta områden deltar samt att Kulturskolan tillsammans med samverkansaktörer utvecklar nya verksamhetsformer, utbud, nätverk och hållbara utvecklingsstrategier.«

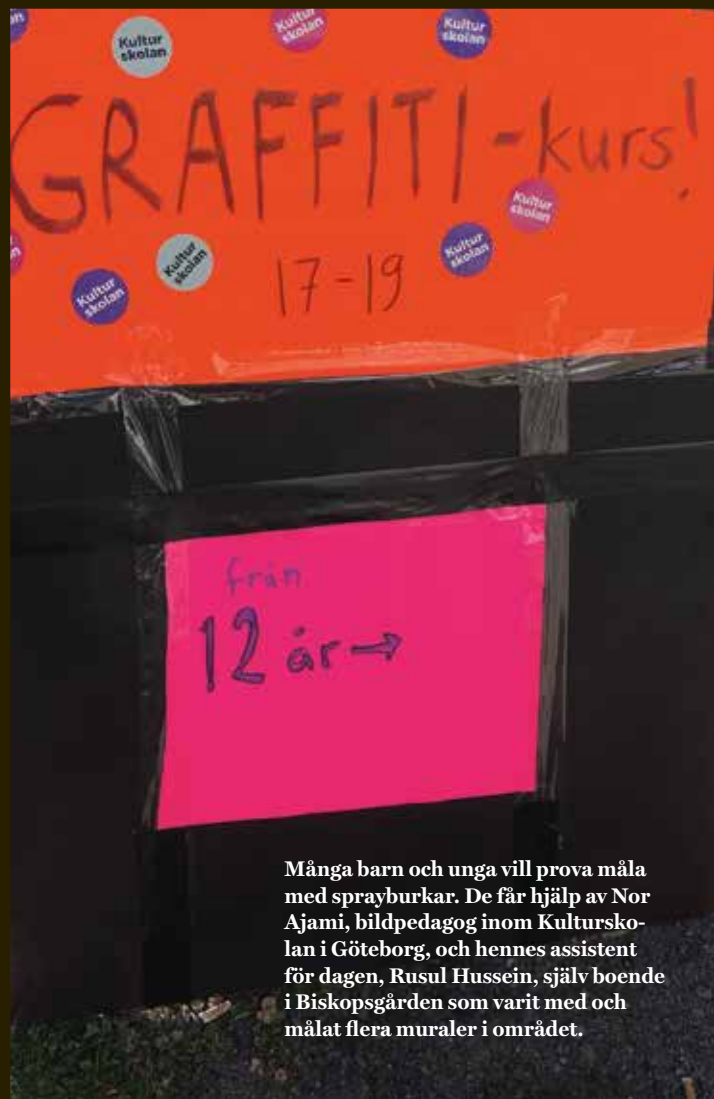
Raiza (t h) vill gärna prova att måla – men egentligen är inte måleri utan skrivande som lockar mest. »Jag ska bli författare när jag blir stor. Jag vill skriva barnböcker«, säger Raiza

Åsa Janson och Anna Leyman, eldsjälarna bakom kulturverksamheten Meeting Plays i Biskopsgården, framför projektets färgglada husvagn som är uppställd på Friskvåderstorget för dagens aktivitet.

Anna Rådvik, samarbetsstrateg, (t v) och Nor Ajami, bildpedagog (t h) är nöjda med dagens street art-workshop.

Många barn och unga vill prova måla med sprayburkar. De får hjälp av Nor Ajami, bildpedagog inom Kulturskolan i Göteborg, och hennes assistent för dagen, Rusul Hussein, själv boende i Biskopsgården som varit med och målat flera muraler i området.

En värld av blå nyanser möter besökarna när det är dags för vernissage. Bildkonsten är en av många aktiviteter på kulturskolan, som varje år avslutas med utställning i Tomelillas konsthall. Det här året går utställningen under namnet Yta – Djup, där själva konsthallen symboliserar ytan och utrymmet en trappa ner en värld fylld av djupets hemligheter.

text & foto Jenni Dahlgren

KONST ÖVER

& UNDER YTAN

DET ÄR DEN FÖRSTA TORSDAGEN i maj och nere i kulturskolans bildkonstateljé råder full aktivitet. Bildkonst eleverna håller till i Tomelilla Kulturhus, samma byggnad som rymmer bibliotek och konsthall, och ett 15-tal barn och ungdomar har samlats för att färdigställa allt innan sommarlovet. Utanför ateljédörrarna sprayas grafitti och vid ett av borden går limpistolen varm. 11-åriga Fredrika Knutsen håller på att färdigställa sin manet, ett ganska ansträngande arbete enligt henne själv.

– Jag gillar egentligen lera mer, och har gjort en hel värld av lera.

Till skillnad från den varma limpistolen är lera skön att hålla på med tycker hon.

– Den är mysig, särskilt om man är arg, då tar jag bara mer och knådar en större bit.

Maneten hon nu jobbar med är purpurfärgad och Fredrika säger att färgvalet var enkelt.

– Man tar bara två favoritfärger och blandar, jag gillar mest starkt rosa färger. Rosa och blått blir lila, säger Fredrika som annars tycker att det är svårt att förklara hur hon tänker när hon skapar.

SOM MAN KAN ANA av namnet Yta – Djup är vatten den gemensamma nämnaren för utställningen. Inspirationen har hämtats från Claude Monet, Georgia O'Keeffe och August Strindberg, men också från de konstnärer som ställt ut och varit på plats i konsthallen under året. Under ledning

**Alla bildkonst-
elever jobbar
under året mot
det gemensamma
målet, elev-
utställningen.**

av konstpedagogerna Erica Wedman och Peter Antonsson har bildkonst eleverna, som är mellan 6 och 19 år, träffats en gång i veckan. Passen är 90-minuter, åldersintegrerade och man gör ibland studiebesök till platser som Louisiana och Wanås. I år besökte man Den blå planet utanför Köpenhamn.

– Det speciella med bildkonsten är att vi jobbar mot ett tydligt mål – den gemensamma utställningen – och att vi har det unika samarbetet med konsthallen. Vi finns ju fysiskt i samma hus och eleverna ser hela tiden processen och förändringarna som sker på övre plan där konsthallen ligger. Eleverna är delaktiga hela vägen särskilt i slutprocessen, säger Erica Wedman som själv är etablerad konstnär.

Källa Olsson Hums Strand, som går i årskurs 5, berättar att hon speciellt har tagit intryck av Georgia O'Keeffe.

– Jag tycker att ljuset är så fint, hennes berg och bakgrund har fina kontraster. Jag försöker ofta jobba vidare själv när jag kommer hem från bildkonstskolan.

Källa säger att hon testat en metod med akrylfärg där hon viker pappret för att få fram olika mönster.

– Sist blandade jag olika färger och det blev jättefint, precis som en stjärnhimmel.

DET VAR FÖR 30 ÅR SEDAN som bildkonstskolan startade sin verksamhet, då under namnet Tomelilla

Bildkonstskola som 1989 var en av landets första kommunala konstskolor för barn och ungdomar. Sedan fem år tillbaka ingår verksamheten i Tomelilla Kulturskola som bildades 2014. Bildkonstpedagog Peter Antonsson tycker att det bästa med verksamheten är att det är en plats där barn och unga verkligen kan få utlopp för sin kreativitet.

– Idag är det så mycket annat man har för sig framför datorerna, och man märker att det ger så mycket när de får jobba med händerna. Det är också en fördel att vi har lite längre pass eftersom det är en process från att man kommer hit, till att ställa om vilket kan ta en stund, säger Peter Antonsson.

MÅSSE RODHE SOM ÄVEN han går i årskurs 5 har varit bildkonstelev sedan han var 7 år. Han tycker att det roligaste med undervisningen är att man får prova olika sätt att uttrycka sig på. De senaste två terminerna har han börjat intressera sig för filmskapande allt mer.

– Särskilt stop motion är roligt.

Efter sommaruppehållet funderar han dock på att ta en paus för att ägna sig mer åt sitt andra fritidsintresse, sport. För Nea Palmnert, som går i årskurs 4, är det andra året som hon deltar i bildkonstundervisningen. Efter fyra terminer känner hon sig säkrare på det hon gör och kreativiteten har alltid varit en viktig del i hennes liv. Hon ser på kulturskolan som en fristad där man

Konstpedagogerna Peter Antonsson och Erica Wedman säger att det unika med kulturskolans bildkonst är samarbetet med konsthallen.

lär känna kompisar utanför skolan.

– Jag har alltid gillat att rita, och jag gillar att vara här.

Att sätta ord på vad konst egentligen är svårt tycker Nea, Måsse och 12-åriga Levia Andersson som också är på plats för att bli intervjuad till kulturhusets film om utställningen.

– Konst kan vara ett sätt att få ut sina tankar och visa vad man känner. Att få ut ett budskap, men som alla kan tolka som de vill. Det känns bra med konst helt enkelt, säger Levia Andersson och de andra håller med.

FREDAGEN EN VECKA SENARE är konsthallen fylld med flytande näckrosor, vattenspeglingar, vågstänk och lysande maneter. Keramik, grafiti, måleri, bildspel och animation har blivit till ett enat konstverk. Och i konsthallen trängs nyfikna besökare, däribland tidigare konsthallschef Kristin Svensson.

– Det är alltid så roligt att se vad de ska hitta på. Varje år säger jag att nu kan det inte blir bättre, men det blir det alltid, säger Kristin Svensson med ett brett leende.

Så är också elevernas utställning den mest välbesökta under året. Levia, Nea och Måsse tycker att det kan vara en blandad känsla när man ser hela den färdiga utställningen.

– Ibland är det lite pinsamt när man inte tycker det man har gjort är bra, och ibland är man bara jättestolt, säger Måsse Rodhe. ■

EN KULTURSKOLA FÖR SKOLORNA & ALLA BARN

LANDET RUNT

I Ronneby är en bred kulturskola verklighet sedan länge. En viktig del av verksamheten gör man under skoltid, och dessutom är det kulturskolan som arrangerar kulturföreställningar i skolorna. Tillgängligheten ska gälla både möjligheten att göra och att se och höra kultur.

text & foto David Berjlund

DE TRE DRAMA- och teaterpedagogerna i Kulturskolan i Ronneby spelar pjäsen Källaren för två fjärdeklasser från Hoby-skolan. Det handlar om Julia, hon ska på klassfest men vågar inte hämta sin cykel i källaren. Rädslorna står i vägen, men ... är de på riktigt? Kan hon klara av dem, kanske, vara rädd och ändå våga?

Åskådarna dras snabbt in i dramat, engagemanget är

Blåseleverna är många i Kulturskolan i Ronneby. Här spelar trombonensembeln sången *Scarborough Fair*.

Suzi Koken Knutsson sökte jobbet som chef för kulturskolan i Ronneby för möjligheten att jobba mycket med skolorna. Nu vill hon öka kontakten mellan uttrycken inom kulturskolan.

tydligt. Sedan, i eftersnacket, är de lite försiktiga. Mot slutet undrar en tjej när de som just spelat rollerna började med teater. Kanske kan man göra något sånt själv?

DET KAN MAN, pedagogerna som möter barnen här jobbar med dramatea-grupper, i samverkan med föreningen Ronneby Folkteater. Men faktiskt jobbar de mest i skolor. I Ronneby är de program som kulturskolan erbjuder grund- och förskolorna, på skoltid, en viktig del i verksamheten. Källaren är ett sånt program, om än ett udda exempel, oftast är man i skolornas lokaler, och oftast agerar eleverna själva mer; jobbar med berättande, drama eller leranimationer, eller konst utifrån någon utställning man ser.

Så bidrar kulturskolan till skolornas estetiska processer. Och just det här fick Suzi Koken Knutsson, chef för kulturskolan sedan fyra år, att söka sig till Ronneby.

– Att man jobbar inne i skolorna, och därmed även når barn vars föräldrar inte anmäler dem till kulturskolan, det attraherade mig! Alla barn får testa konstuttryck, med spetskompetenta lärare och bra material. Och så kan de som blir bitna komma till den frivilliga verksamheten!

Kulturskolans arbete på skolorna gör också att man kan ha ganska stora tjänster – »utan det hade drama- och teaterpedagogerna haft 25 procents tjänst var«, säger Suzi.

– Och det här sättet att jobba hänger ihop med att vi finns inom utbildningsförvaltningen.

Den organisationen är kanske också en faktor bakom att det i Ronneby är kulturskolan som sköter inköp av föreställningar skolorna. Det är naturligt, utifrån det uppdrag man har, tycker Suzi, allt handlar om barns och ungas tillgång till kultur – för att lära sig och utöva, men också för att uppleva och bli berörda. →

– När det sker på skoltid inkluderas ju alla barn, påpekar Bitte Söderbom, som är barnkultursekreterare och ansvarig just för föreställningar i skolorna. Hon berättar om allt skolorna kan välja mellan – möjligen extra mycket för att kulturskolan här, tillsammans med Blekinge läns bildningsförbund, är ansvarig för Skolscen sydost, en stor, årlig scenkonstfestival som presenterar skolföreställningar.

– Alla barn får en konsert och en professionell teater- eller dansföreställning per läsår, på skoltid. Och när skolorna arbetar vidare utifrån föreställningarna kan de ta kontakt med kulturskolans pedagoger och få hjälp, berättar Bitte.

KÄLLAREN SPELADES JUST i Svarta lådan, ett teaterum i Sockerbruket, mitt i det gamla industriområde som nu är Ronnebys kulturkvarter. Dans-

lokalen ligger en bit bort, och i Kulturcentrum – Kockums gamla emaljager – finns musiklokaler, bildsal och kontor. Och konsthallar, konstverkstäder och administration för kommunens kulturenhet. De hör till en annan förvaltning, men gör också aktiviteter för barn och unga, och självklart tipsar man om varann, säger Suzi. Kulturskolans bildelever ställer ibland ut här, och i den stora konsthallen har kulturskolan börjat ha pop-up-caféer, med musik och dans mitt i konsten.

VI TITTAR IN i ett rum där Lovisa Johansson spelar oboe och sjunger med sin lärare Sofia Losell. De ska spela in Tears in heaven, till Lovisas mor-

»Alla barn får en konsert och en professionell teater- eller dansföreställning per läsår, på skoltid.«

BITTE SÖDERBOM

mors begravning. Lovisa har haft Sofia som lärare i sju år, det hörs i samspel och samtal. »Det är lite för mesigt, Lovisa, ta i mer«, säger Sofia.

Suzi guidar vidare, och berättar om sånt som känns igen från många kulturskolor; om växande dansverksamhet, prova-på-verksamheter för alla tvåor, och kampen för att nå fler, bredare. Om konserter och teater- och dansföreställningar, om tillgångar och brister – en riktig konsert-

lokal vore något, och ett eget hus med allt samlat ...

Och bättre samarbete internt, konstaterar Suzi lite kärvt. För fastän Ronneby har haft en samlad kulturskola sedan 1993, är det inte riktigt en kulturskola, än.

– Då tussade man ihop två

Marcos Ferreira Niz, Rasmus Ottosson och Viktor Nilsson spelar trombon och är överens: det är väldigt lätt, det är därför många gör det.

När drama- och teaterpedagogerna Gudrun Claesson, Maria Almkvist och Hanna Bark gått av scenen blir det eftersnack med fyror från Hobyskolan

Ronneby kulturskola

- Ronneby kommun i Blekinge har knappt 30 000 invånare.
- Kulturskola sedan 1993, till för fyra år sedan under namnet Kulturpedagogiskt centrum.
- Pedagogisk verksamhet under skoltid är en viktig del av kulturskolans arbete (12% av arbetstiden för hela pedagoggruppen). Grund- och förskolan erbjuder pedagogiska program – framför allt inom drama och bild – och alla tvåor är med på en prova-på-förmiddag, varje vår.
- Den frivilliga verksamheten har drygt 400 inskrivna elever från årskurs tre och uppåt (fiol och cello kan man börja med tidigare, ensemblespel från fyran). Bild och form har 34 elever, dans 45, drama/teater 35 och musik 296. Av de senare spelar drygt 80 blåsinstrument. Intresse för piano, gitarr och sång är också stort, och många står i kö till såväl dans som bild och form.
- Kulan är en teaterverksamhet som riktar sig till vuxna med funktionsvariationer.
- Gruppundervisning i bild, drama och dans. Musiken har i stort sett enskild undervisning + ensemblespel (3 orkestrar – bl a Ronneby skolorkester – samt rockband, slagverks-, sång-, trombon- och projektensembler).
- Viss öppen verksamhet, på skollov.
- 21 tjänster varav 18 pedagoger, dessa delar på 14 heltidstjänster.
- Avgift: 300:-/termin, för bild 400:/termin. Orkesterspel kostar inget extra.
- Kulturskolan i Ronneby huvudansvarig för den årliga festivalen Skolscen sydost, som under två dagar visar 19–20 skolföreställningar för skolfolk, kulturombud, politiker och elever från hela södra Sverige.

organisationer, och det är lite som att de fortfarande jobbar bredvid varann, om än under samma tak. Om vi jobbar mer tillsammans tror jag vi kan ge mycket mer till eleverna, och ha roligare själva.

Vägen till mer helhet är att jobba tillsammans, tror hon, och göra det konkret, med samma elever, i samma rum.

– När man löser en gemensam uppgift ser man varandras kompetens.

Annars verkar samarbete vara en bra gren här. Kanske beror det på att kulturskolan har en stark ställning – Suzi berättar att kommunen hittills undvikit nedskärningar i verksamheten, också när ekonomin varit kärv. Samarbete är avgö-

»När man löser en gemensam uppgift ser man varandras kompetens.«

SUZI KOKEN KNUTSSON

rande, och parat med en lokal tradition förklarar det till exempel de många blåseleverna i Ronneby

– Vi har den stora lyckan att ha Ronneby skolorkester, som är en sammanlagning av de två ungdomsorkestrar som fanns förr. Utan orkestern och föreningen som driver den skulle vi inte ha så många blåselever, vi är beroende av varann.

MAN HAR EN trombonensemble också. Där är 13-åringarna Marcos Ferreira Niz, Viktor Nilsson och Rasmus Ottosson med. Marcos tycker det är naturligt att många spelar trombon: det är ju så enkelt! Inför protesterna från Kulturskolan Magasins utsände håll-

ler Rasmus och Viktor med sin kompis: när dragen sitter och om man lyssnar på varann är det inte svårt.

– Vi spelar rätt mycket filmmusik, berättar Viktor, och Marcos fyller i:

– Ibland är det riktigt klassiska låtar som *Scarborough Fair*, som man måste veta för att vara en riktig trombonist. Ibland är det mer moderna, som man har typ ... trombonifierat.

Det blir jubel över det nya ordet, och sedan går de in till övningen, med läraren Magnus Björk. Marcos har svårt att hitta noterna – »det är svårt när man inte har en sån där magisk grej som ni har«, säger han, och pekar på de andra pärmar – men snart spelar de. *Scarborough Fair*. Andra gången låter det riktigt, riktigt bra. ■

Avs:
Kulturskolerådet
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

B

PostNord

Klimatekonomisk
Posttidning

DET KOMPLETTA SYSTEM FÖR HELA KULTURSKOLAN

Du behöver inget annat.

www.speedadmin.com

 SpeedAdmin
SPEED BY DESIGN